

آل سعود؛ فروپاشی یک پادشاهی

شبه جزیره عربستان بویژه از دو سال پیش دستخوش توفان‌های سیاسی سهمگینی شده که در حال دگرگون کردن بنیان‌های سیاسی، اجتماعی و اقتصادی این کشور است.

به گزارش آران نیوز: «ملک سلمان» هفتمین پادشاه عربستان سعودی 23 ژانویه 2015 در این کشور به سلطنت رسید و به ابتکار خود یا اطرافیان‌ش گام‌های تند و بلندی برای دگرگون کردن ساختارهای سیاسی این کشور برداشت. وی از نخستین روزهای سلطنت خود با برجسته‌سازی نقش فرزندش «محمد بن سلمان»، تلاش کرد مقدمات به قدرت رسیدن وی را فراهم کند.

تصدی پست وزارت دفاع و نیابت ولیعهدی و سرانجام ولیعهدی از جمله اقداماتی بود که طی دو سال گذشته برای هموار کردن مسیر به قدرت رسیدن محمد بن سلمان انجام شده است. محمد بن سلمان پس از تصدی وزارت دفاع عربستان، عملیات نظامی علیه کشور یمن را آغاز کرد. وزیر دفاع جوان عربستان در حالی این کشور را درگیر یک جنگ تمام عیار با یمن کرد که برخی شخصیت‌های پرنفوذ و کانون‌های صاحب قدرت عربستان از جمله «متعب بن عبدالله» وزیر نیروهای گارد ملی از چنین عملیاتی بی اطلاع بودند و این برخلاف سنت‌های رایج در این کشور بود.

بحران ریاض و دوحه که به ایجاد شکاف در شورای همکاری خلیج فارس منجر شد از دیگر اقداماتی بود که ناظران، محمد بن سلمان را عامل آن می‌دانند.

ملک سلمان 21 ژوئن 2017 در فرمانی محمد بن سلمان را به ولیعهدی خود برگزید و به این ترتیب عربستان سعودی به‌طور رسمی در مسیر تغییر ساختار سیاسی قرار گرفت.

پس از این دوره، ریاض بیش از پیش به یک کانون بحران ساز در منطقه تبدیل شد.

تشدید عملیات نظامی عربستان علیه یمن، مداخله مستقیم ریاض در لبنان، وادار کردن نخست وزیر لبنان به استعفا، دستگیری شاهزاده‌ها و شخصیت‌های پرنفوذ سیاسی و اقتصادی عربستان سعودی از جمله اقداماتی بود که ناظران، محمد بن سلمان را عامل آن معرفی می‌کردند. دگرگونی سیاسی در عربستان سعودی تا آنجا پیش رفت که مقامات تل آویو از روابط پنهانی با ریاض پرده برداشتند.

گادی آیزنکوت، رئیس ستاد کل ارتش رژیم صهیونیستی بصراحت از آمادگی تل آویو برای همکاری با عربستان سعودی سخن گفت و یووال اشتاینیتز، وزیر انرژی رژیم صهیونیستی نیز به ارتباط پنهانی این رژیم با عربستان اعتراف کرد.

به نظر می‌رسد ریاض با ایجاد گره‌های سیاسی جدید در داخل و خارج این کشور و ایجاد بحران‌های متعدد دو هدف عمده را دنبال می‌کند»

1- دگرگونی در بنیان‌ها و ساختار سیاسی، اقتصادی و اجتماعی عربستان سعودی.

2- تغییر قطب‌بندی سیاسی در منطقه و منحرف کردن جبهه مقاومت از مقابله با تل آویو به نقطه دیگر.

ریاض با در پیش گرفتن این مسیر، عملاً عربستان سعودی را در مسیری بحرانی، مخاطره‌آمیز و پرتلهاب قرار داده است که می‌تواند هزینه‌های سنگینی برای این کشور به دنبال داشته باشد. ریاض با این اقدامات عملاً مسیر ایجاد تغییرات ژئواستراتژیک در منطقه را دنبال می‌کند که این بحران آفرینی قطعاً از ظرفیت‌های عربستان خارج است و می‌تواند متغیرهای دیگری را وارد معادلات منطقه کند.

عربستان سعودی قطعاً ظرفیت و توان لازم برای کنترل و مدیریت تمامی این متغیرها را در اختیار ندارد و همین امر موجب خواهد شد کنترل شرایط در داخل را نیز از دست بدهد.

ریاض از سوی دیگر با هزینه‌های سنگین جنگ در یمن، مداخلات مستقیم در لبنان و دیگر کشورهای منطقه، وابستگی نظامی به خارج، هزینه‌های سرسام‌آور ناشی از خریدهای تسلیحاتی و مقاومت افکار عمومی داخل و خارج این کشور مواجه است.

بنابراین درگیر شدن ریاض در ایجاد تغییرات ژئواستراتژیک و دگرگونی در معادلات منطقه می‌تواند فروپاشی کانون بحران‌ساز را در پی داشته باشد که این به معنی فروپاشی پادشاهی خاندان آل سعود خواهد بود.

محمد رضا عرفانپان

تحلیلگر ارشد روابط بین‌الملل